

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

İ N F A K

İçindekiler

İNFAK; Anlam ve Mâhiyeti	2
Kur'an'da İnfak	4
Hadislerde İnfak	5
Allah'ın Verdiği Her Nimetin İnfakı Vardır	6
Malla Yapılan İnfak	6
İlimden Yapılan İnfak	6
Mutluluktan Yapılan İnfak	7
Sağlıktan yapılan İnfak	7
Gençlikten Yapılan İnfak	7
Güzel Sözle Yapılan İnfak	7
Güler Yüzle Yapılan İnfak	8
İnfakın Fayda ve Hikmetleri	9

“O müttakîler (takvâ sahipleri) ki, gayba iman ederler, namazı ikame ederler (dosdoğru kılarlar), kendilerine verdiğimiz rızıklardan infak ederler.” (2/Bakara, 3)

İnfak; Anlam ve Mâhiyeti

İnfak kelimesi; ne-fe-ka kökünden türemiştir. Lügat olarak, tükenmek, azalmak anlamlarına gelir. “Nafaka”; harcanan para veya ihtiyaçların tamamı için gerekli kazanç anlamında kullanılır. İnfak ise; malı veya benzeri ihtiyaç maddelerini hayır yolunda harcamak, tüketmek anlamındadır. Allah yolunda harcamaya infak denir. Terim olarak infak: Gerek akrabalarından ve gerekse diğer insanlardan yoksul ve muhtaç olanlara para veya maişet yardımı yaparak, onların geçimini sağlamak demektir.

"İnfak"; Malın elden çıkarılması, harcanması ve sarfedilmesi demektir. İnfak'ın farz, vacip, mendup kısımları vardır. Zekat ve diğer sadakaları, bağışları, yardımları ve vakıf gibi fakirlere ve diğer çeşitli hayırları, aileye yardım gibi bütün mal ile yapılan ibadetleri içine alır. *"Sana infak'ı (Allah yolunda ne harcayacaklarını) soruyorlar. De ki: 'Verdiğiniz hayır, ana-baba, yakınlar, öksüzler, yoksullar ve yolda kalmışlar içindir. Yaptığınız hayrı, muhakkak, Allah bilir.'" (2/Bakara, 215)*

İnfak, mecaz yoluyla maldan başkasına da genelleştirilir. İlim öğretme ve benzeri gibi manevî şeyleri de içerir. Bununla beraber bunların hepsinin başında, İslâm'ın binâsından biri olan zekât vardır. *"Zekât, İslâm'ın köprüsüdür."* (Kütüb-i Sitte, cilt 7, s. 322). Zekât, İslâm'ın bir geçididir. Dinin iman ile temeli atılıp, namaz ile direği dikildikten sonra, geçilecek mühim bir geçidi vardır ki, zekat işte o geçidi geçirecek bir köprü olmak üzere kurulacaktır. Çünkü dünya ve âhirette korunmak için yapılacak olan görkemli İslâm binasının, dünyadaki "dâru'l-İslâm" (İslâm yurdu), âhiretteki "dâru's-selâm" (esenlik yurdu)ın yapımı için birtakım malî masrafları vardır ki, bunlar malî ibadetler ile yapılacaktır ve bunun en zarurisini de zekat teşkil eder. Zira *"Ancak sana ibadet ederiz ve ancak senden yardım dileriz"* (1/Fâtiha, 5)

diye bir tevhid üslubu içinde sadece Allah'a kulluk etmek ve kardeş topluluk ile namaz kılabilmek için safları doğrultmak ve o saflarda bir eşitlik duygusu ile devamlı bir şekilde bulunmak gereklidir. Bu ise, o toplum içinde günlük azıkla yetinme durumunda olan kimselerin kalmaması ile mümkün olur.

Bir aç ile tokun bir safta kurşunla kenetlenmiş binalar gibi, bir sevgi ve kardeşlik duygusuyla biri diğerine kalben perçinlenmesi kabil değildir. Şu halde cemaatin hakiki bir ibadet birliği içinde olması, gerçekten fakir ve kimsesiz olanların gözetilmesi ve çalışabileceklerin çalıştırılması için ilk önce zekat ve fitır sadakaları ile, zenginlerle fakirler arasındaki uçurumu kapatarak bir sevgi bağının kurulması, hem de hepsinin mevlası (efendisi) Allah Teâlâ olduğunu bildiren bir duygu ve iman ile kurulması büyük bir görevdir.

Bu görevin, bu niyetle yapılmasında müslüman artık yalnızlığında beşerî bayağılıktan silkinecek, Allah Teala'nın bir halifesi olma rütbesini kazanacak ve elindeki malın, Allah'ın malı olduğunu ve kendisinin onu muhtaç olan Allah'ın kullarına ulaştırmaya görevli bulunduğunu anlayarak: "Al kardeşim, bu benim değil; senin hakkındır, bende bir emanettir, ben sana Allah Teala'nın gönderdiği şu çıkını, postalanmış koliyi teslim etmeye görevlendirmiş bir dağıtıcıyım" diyerek, aynı şekilde alçak gönüllülüğü ile fakirin, sabırlı fakirin hakkını vererek kalbini okşayacak ve bununla o topluluğun mümkün olduğu kadar açıklarını kapatacaktır.

İşte Kitap ve Sünnetin araştırılmasına göre, Fıkıh Usulü ve Fıkıh'a ait kitaplarımızın zekât görüşü özet olarak budur. Bu şekilde zekat; müslümanı, beşerî düşüklüklerden ilahî vekillîğe geçiren bir köprüdür. Namaz, hayat kademelerinden ilahî huzura çıkaran bir mi'raç olduğu gibi, zekat da o mi'raçta alınan bir ilahî görevin köprüsüdür.

Ve her müslüman, bu köprüyü yapıp geçmeye, yani zekat vermek için helal mal kazanıp zekat verecek dereceye çıkmaya çalışacak ve henüz verecek halde değilse, en az onun yüksekliğine iman ile dolu olacaktır. Yani müslümanın gözü, zekat almaya değil; zekat vermeye dönük bulunacak ve ancak çaresiz kaldığı zaman zekât ve sadaka alabilecek ve tersi durumda aldığı haram olduğunu unutmayacaktır. Bu şekilde kurulan İslâm toplumunun namazında ne büyük bir birlik kuvveti bulunacağı ve bunların o görkemli İslâm binasını tamamlamak ve bitirmek için nasıl bir aşk ve şevkle çalışmaya atılacakları düşünülürse, İslâm dininin esasındaki yükseklik ve bu âyetlerle o muttakilere verilen övme değerinin önemi derhal anlaşılır.

Görülüyor ki Bakara suresi, 3. âyette İslâm binasından, imandan sonra iki amel zikredilmiştir ve dinde bunlar, diğerlerinden önce farz kılınmıştır: Namaz ve zekat. Çünkü bunlar, bütün ibadetlerin aslıdır ve burada bilhassa anılmaları, özelliklerinden dolayı değil; diğerlerinin çeşitliliğine işareti de içine alıcı olduklarından dolayıdır. Zira bütün ibadetler iki çeşide ayrılmıştır. Biri bedene ait ibadetler, diğeri de mala ait ibadetlerdir.

Hac gibi hem bedenî ve hem de malî olan üçüncü bir kısım da, bu iki değerin birleşmesidir. Şu halde namaz, bütün bedenî ibadetlerin asıl temsilcisi; zekat da bütün malî ibadetlerin asıl temsilcisidir. Ve bunlar, imanın ilk müeyyidesi (yaptırımı) ve amel ile ilk gelişmesidirler. Buna göre bu âyet-i kerimede bütün iman prensipleri gaybde; bütün amellerin esasları da namaz ve infakda özetlenerek, İslâm dininin ilmî, amelî esasları ve dalları kısaca anlatılmıştır. (1)

Kur'an'da İnfak

Kur'anda türevleriyle birlikte 73 yerde geçmektedir. Muaz bin Cebel ile Sa'lebe, Hz. Peygamber'e "kölelerimiz ve hısımlarımız var. Bunlara malımızdan ne şekilde ve ne miktarda harcayalım?" diye sorduklarında, şu âyet inmişti: *"Sana hangi şeyi nafaka vereceklerini sorarlar. De ki: İhtiyacınızdan artanı verin."* (2/Bakara, 219) Zekât farz kılınmadan önce, kazanç sahipleri, bu âyete göre, her günkü kazançlarından kendilerine yetecek kadarını alır, gerisini tasadduk ederlerdi. Altın, gümüş gibi nakit sahipleri de, bir yıllık geçimini ayırır, geri kalanını Allah yolunda harcarlardı. (S. Buhâri, Tecrid-i Sarih Terc. 11/ 371)

Kur'an-ı Kerim'in pek çok âyetinde varlıklı mü'minlere "Allah yolunda infak" emir ve tavsiyesinde bulunulmuş, Allah yolunda harcayanlar övülmüştür.

"Ey iman edenler, kazandıklarınızın ve sizin için yerden çıkardığımız ürünlerin en helal ve iyisinden Allah yolunda harcayın." (2/Bakara, 267)

"Mallarını gizli ve açık olarak gece ve gündüz harcayan kimseler var ya, işte onların, Rableri katında ecirleri vardır. Onlara hiçbir korku yoktur ve onlar mahzun da olmayacaklardır." (2/Bakara, 274)

"Mallarını Allah yolunda harcayanların hali, her başağı yüz daneli yedi başak bitiren bir tohumun hali gibidir. Allah dilediği kimseye daha kat kat verir. Allah'ın ihsanı çok geniştir. Her şeyi hakkıyla bilendir." (2/Bakara, 261)

"Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcayınca kadar birre (Cennete ve iyiliğin en güzeline) eremezsiniz." (3/Âl-i İmran, 92)

"Sarfettiğiniz her hangi bir şeyin yerine O daha iyisini koyar." (34/Sebe', 39)

"Allah, faizi tüketir (faiz karışan malın bereketini giderir), sadakaları ise bereketlendirir. Allah küfürde ve günahtar ısrar eden hiç kimseyi sevmez." (2/Bakara, 276)

Hadislerde İnfak

Zekât ve her çeşit infakın önemini anlatan çokca hadis-i şerif vardır. Bunlardan birkaçını sunalım:

"Mallarınızı zekâtla koruyun, hastalarınızı sadaka ile tedavi edin. Belâya dua ile karşı koyun." (Kütüb-i Sitte, c. 7, s. 322)

"Malın zekâtını ödedin mi, kendinden onun şerrini def ettin demektir." (a. g. e. 7/ 323)

"Sadaka, malın miktarını eksiltmez, artırır."

"Zekâtını ödeyen, üzerinde bulunan (fakirin) hakkını ödemiş olur, fazla vermek efdaldır."

"Farz zekâtı öde. Zira o seni temizler. Sila-i rahmi eda et. Dilenci, komşu ve fakirin hakkını gözet."

"Zekâtı ödeyen, misafire ikram eden, musibete uğrayanlara veren cimrilikten kurtulur."

"Allah, zekâtını ödemeyen kimsenin namazını kabul etmez, ikisini birlikte yapıncaya kadar. Zira Allah Teala namazla zekatı (Kur'an'da yanyana birlikte zikretmek suretiyle) birleştir-miştir; Siz aralarını açmayın."

"Allah imanı ve namazı ancak zekatla kabul eder." (Bütün bu hadisler ve başkaları için bkz. Kütüb-i Sitte, c. 7, s. 323 ve devamı)

Sonradan pişmanlık duymamak için, müslümanın cömert davranarak Allah'ın kendisine ihsan ettiği malını sağlığında Allah yolunda ve O'nun rızasına uygun bir biçimde infak etmesi gerekir. *" Sizden birinize ölüm (alâmetleri) gelip de: 'Ey Rabbim, beni yakın bir zamana kadar geciktirsen de, sadaka versem ve salihlerden olsam' demeden önce, size rızık olarak verdiğimiz şeylerden infak edin."* (63/Münâfikun, 10)

İnfak, Allah'a ibadetin öylesine bir parçasıdır ki, onsuz din olmaz. Bir insanın gönlünde yaktığı iman ışığının devamı, ancak namaz-infak ikilisiyle yürür. "Acaba imanım ne durumda?" diye düşünüyorsanız; namaz ve infaktaki seviyenize bakın. İmanın sağlaması ve göstergesi, bu iki temel ibadettir. Bunlarda nasibiniz yoksa, iman ışığınız ya sönmüş, ya da sönmek üzeredir. Genelde infak; Mü'minin

kendisinde mevcut her nimeti başkalarına yansıtması, başkalarını o nimetlerden yararlandırması demektir. Her türlü malî yardımlarla davranış biçimindeki yardımlar infak kavramının içine girer. İnfak; paradan, maldan olduğu gibi, ilimden, güzel sözden, güler yüzden de olur. Ayrıca sağlığın, saadetin, gençliğin de infakı vardır. Ve infak, farz olan cihadın bir şubesidir.

Allah'ın Verdiği Her Nimetin İnfakı Vardır

Malla Yapılan İnfak

Para ve maldan Allah için yapılan yardım. Malla yapılan infakı üçe ayırmak gerekir:

a- Zekât: Belli bir mâlî gücü olan müslümanın kazanç ve malından vereceği yüzde iki buçuk tutarında zorunlu bir mâlî ibadettir. Verilmediği takdirde kazancın ve malın tamamı pis ve haram olur.

b- Sadaka: Miktarı bizce tayin olunan sınırlı bir yardımdır. Bayramlarda fitır sadakası, ya da adak sadakaları ile yemin ve oruç karşılığı sadakalar da aynı gruptan maddî yardımlardır.

c- İtâ: Ciddi ölçüde büyük mâlî yardım biçimidir. Yetim bir kızı evlendirmek, fakir bir delikanlıya sermaye vermek, darda kalan bir insanın borcunu karşılamak gibi. Vakıflar, hayır yatırımları, kamu yararına yapılan bilinçli bağışlar da itâyâ girer. Farz olan itâ ibadetinde sınır, bu infakı yapanın zevkine ve gücüne kalmıştır. Hatta itâ yapanın, belli bir seviyede zengin olması bile gerekmez.

İlimden Yapılan İnfak

İnsanlara faydalı olacak bilgilere sahip olanlar; bilgilerini, mutlaka başkalarına belli sürelerde, belli miktar aktararak infak etme zorundadırlar. İlmin infak zorunluluğuna ait bu ibadet, ilk defa İslâmiyet'le beraber, ilmin açıklanıp yaygınlaştırılması ilkesini getirdi. Modern bilimlerin doğmasında ilme ait bu yeni kavram değişikliğinin rolü pek çoktur. İslâm'ın, ilmin infakında önemli bir formülü, herkese anlayacağı ölçüde ilim sunma zorunluluğudur. Bir İslâm âlimi, "beni kimse anlamaz" diye dört talebesiyle bir köşede oturamaz.

Oturursa infak etmiş olmaz. İlmini gereğince basitleştirerek, sadeleştirerek en sade vatandaşa sunar, sunmak zorundadır. "Allah, kendilerine kitap verilenlerden,

'onu mutlaka insanlara açıklayacaksınız, onu gizlemeyeceksiniz' diyerek söz almıştı. Onlar ise, bunu kulak ardı ettiler, onu az bir dünyalığa değiştiler. Yaptıkları alış-veriş ne kadar kötü!" (3/Âl-i İmran, 187)

Mutluluktan Yapılan İnfak

Her mutlu insan, çevresindeki mutsuzlara, kendi mutluluğundan aktarmak zorundadır. Mesela, garip bir komşumuza bir akşam çayı ikram etmek, dertli bir dostunu teselli etmek bile bu infak çeşidine girer. "Gönül alma" diye tanımlanan bu infak, günahları mum gibi eritir. Dertlilerin, gariplerin, müstaz'af ve mutsuzların gönlü çok hassastır. Onlara içtenlikle yaklaşır, manevî infakımızı yapar, gönüllerini alabilirsek hem mutluluğumuz, hem de ecrimiz artacaktır.

Sağlıktan yapılan İnfak

Sağlıklı bir kimsenin hastalara yaptığı hizmet, sağlıktan yapılan infaktır. Özellikle çağımızda sağlık infakında, para infakı da beraber yürür. İmkânı olanlar, hastaların tedavileri için maddî yardımda bulunarak kendi sağlık infaklarını yapmalıdır. Fakir kimseler de, hasta ziyaretleri ile, onları teselli ederek aynı infakı yapmalıdır.

Gençlikten Yapılan İnfak

Güçlü bir insanın güçsüz, yaşlı kimselere yapacağı her türlü yardım; gençlikten yaptığımız infaktır. Bu tür infakın bir önemli yanı, kolayca kazanılan dualardır. Unutmamak lazımdır ki, infakı kurumuş toplum tarlalarında hiçbir meyva yetişmez.

Güzel Sözle Yapılan İnfak

Etkin, doğru ve güzel konuşmasını bilenler, çevrelerindeki insanlara güzel sözlerle istikamet göstermek zorundadırlar. Bu güzel ve tatlı söz söyleme, özel bir kabiliyettir ve bu nimete sahip olanlarca infak edilmek zorundadır. Efendimiz bu konuda çok hassas davranmış, ancak güzel konuşan ashabını özel olarak seçmiş, dini tebliğlerine izin vermiştir. Güzel sözle yapılan infak, Efendimiz'in ilk

emirlerinden olduğu için, ashabın büyük kısmı bu infaka sahip çıkmışlardır. Bu infak aynı zamanda imanın, ahlakın insanlar arasında yayılmasını sağlamıştır.

Güler Yüzle Yapılan İnfak

Peygamberimiz'in ilk emirlerinden olan "*Hiç olmazsa güler yüzünüzle infak edin*" emri, toplum mutluluğu açısından akıl almaz güzelliklerin kaynağıdır. Aynı zamanda bu alışkanlık ilahî kadere karşı saygıyı yaygınlaştırır. Her şartta güler yüze alışan müslümanlar, bir anlamda Allah'a karşı rızayı gelenek haline getirir. Peygamberimiz, bu güler yüz emrini verdikten sonra bütün ashab güler yüzü âdet haline getirdiler. Müslümanlığın o çetin günlerinde; bütün zulme ve eziyete rağmen o yüce kişiler hep güler yüzlü idiler.

Onların yüzlerini görenler sanki cennetten henüz geldi sanırlardı. Bir müslümanın asık suratla gezmesi, konuşurken surat asması yasaktır. En azından bir infakı terketme olayıdır. Çünkü, asık surat bir yandan ilâhî takdire karşı gaflettir; ona rıza gösterilmemesinin sembolüdür. Bir yandan da kul hakkına ve insan kavramına saygısızlıktır. İnsanlara karşı önce güler yüz ve tatlı dille yaklaşmayı dinimiz vazgeçilmez bir infak ve sadaka saymıştır. (2)

Mü'minler, bilirler ki, sahip bulundukları şeylerin yaratıcısı kendileri değildir. Bunlar rızık olarak Allah tarafından kendilerine bahşedilen bir ikramdan ibarettir. İşte bu itiraf ve şuur neticesinde mü'minler, fakir ve zayıf kimselere karşı iyilik ve ikram kapılarını açarlar. Bu kapıların açılması, kulların birbirine karşı kardeşlik duygusunu, insanlık şuurunu ve beşerî tesanüdü meydana getirir. Bu sıfatların kıymet ve ehemmiyeti insandaki cimriliğin ve egoistliğin zail olup yerini iyiliğe, cömertliğe terketmesiyle meydana çıkar. Aynı zamanda bu sıfatlar, hayatı çatışma ve ihtiraslardan uzaklaştırıp sevgi ve yardımlaşmaya sevkeder.

Zayıf ve çaresizlere tam bir emniyet sağlayarak onlara vahşet ve hırs pençeleri arasında değil; kalplerde, gönüllerde yaşadıklarını hissettirir. İnfak; zekatı, sadakayı ve hayır yolda verilen her yardımı içine alan bir ifadedir. Zekat, infakın ihtiva ettiği umumilikten bir cüzdür. Ve infak, asıl olması hasebiyle zekattan önce emrolunmuştur. Peygamberimiz: "*Malda zekâtтан başka da hak vardır.*" (Tirmizî) buyuruyor. Bu hadis-i şerifte kastolunan mana, zekatı içine almakta olan infakın zekattan önce emrolunmasıdır. (3)

İnfakın Fayda ve Hikmetleri

Bir toplumda zenginlerin ve fakirlerin bulunması doğaldır. Doğal olmayan, bunların birbirlerinin haklarını gözetmemesi ve sosyo ekonomik açıdan bir bakıma sünnetullah denilebilecek bu durumun toplumda gerilim ve gerginlik sebebi olmasıdır. Bunun için de hem zengin ve fakir arasındaki ekonomik düzey farkının uçuruma dönüşmemesi, yani zenginin daha zengin; fakirin daha fakir olmasının engellenmesi, hem de bu yüzden gerçekleşmesi muhtemel olan bu duygusal gerilimin önlenmesi gerekir. Kur'an-ı Kerim'de sosyal gerilimin, müstaz'af - müstekbir ikileminin engellenme yolları belirtilmektedir. Kur'an'da cennet ehli muttakiler tanıtılırken

"...Mallarında muhtaç ve mahrumların hakkı vardır." (51/Zâriyât, 19) buyrulur. Namaz kılan ve namazlarında devamlı olanların eline mal geçip zengin olunca pintileşen kimseler gibi olmadıkları belirtilerek *"Bunlar, sahip oldukları mallarda muhtaç ve mahrumların belli bir hakkı bulunduğunu unutmazlar"* (70/Meâric, 22-25) buyurulmuştur.

Bu düzenleme aynı zamanda bunun işleyişinde son derece önemli insanî meziyetlere, psikolojik faktörlere de işaret ediyor. 2/Bakara 263 ve 264. âyetlerden anlaşıldığına göre; zengin, verirken gönülsüz davranmayacak, başa kakmayacak, aynı şekilde fakir de alırken ezilmeyecek, her türlü meşrû sebebe yapıştığı halde, gücü geçinmeye yetmediğinden mahcûbiyet duyması gerekmeyecek. Çünkü, biri borcunu ödüyor, diğeri hakkını alıyor, alacağını tahsil ediyor. Başa kakma ve mahcubiyet için hiçbir neden kalmıyor. Bu düzenleme, bir anlamda toplumsal gerilim sigortası görevi görür.

Namaz ve oruç, bireysel ve kişisel gelişme ve yükselişe; infak ise, ferdî cimrilik, bencillik gibi kötü huylardan arındırma yanında, toplumsal bünyeye girmiş zararlı mikroplardan arınmaya, toplumsal bünyenin sağlıklı bir şekilde serpilip büyümesine, gelişmesine hizmet ediyor. İnfakın bir ibadet oluşunun anlamı burada gerçekleşiyor; İnfak, toplumsal ibadettir. *"Onların mallarından sadaka al. Onunla kendilerini temizlemiş ve tezkiye etmiş olursun."* (9/Tevbe, 113)

Temizleme ve tezkiye; bu iki kelime, zenginin ruh ve nefsinin, mal ve servetinin hem maddî hem de manevî yönden temizlenme ve arınmasını içine almaktadır. İnfak eden, başta cimrilik olmak üzere birçok kötü huy ve alışkanlıktan arınır. Cimrilik, fert ve toplum için kötü bir hastalıktır. Bu hastalık kişiyi mal uğruna kan dökmeye, kul haklarına tecavüz etmeye, haramlarla da olsa mala hırs göstermeye götürür. İnfak, mü'mini mala tutkunluk zilletinden temizler, paraya kulluk bağından kurtarır.

İslâm, insanın sadece Allah'a kul olmasını, Allah'tan başka her şeyin esaretinden kurtulmasını, yaratılmışların efendisi olma özelliğini korumasını arzu etmektedir. Bunun bir yolu da, zenginin infak ederek hem Allah'ın emrine boyun eğmesi, hem de dünya malının kendisine geçici bir süre için tevdi edilmiş bir emanet olduğunun bilincine varmasıdır.

İnfak, Allah'ın verdiği nimetlere şükürdür. Namaz, oruç gibi bedenî ibadetler, Allah'ın ihsan ettiği vücut sıhhat ve selametinin şükrüdür. Her çeşit infakı içeren malî ödemeler de mal nimetinin şükrüdür. Bu duygularla infak eden mü'min, her nimetin, mesela sağlığın, ilmin, sanatın şükürlerinin de o nimetlerle ödeneceğinin şuuruna varır.

Sosyal dayanışma sisteminin temelini oluşturan zekat ve diğer infak çeşitleri, bir ibadet anlayışıyla ele alınması ve fakir, kimsesiz, muhtaç, yetim, yolda kalmış ve borçlu gibi yardıma muhtaç bütün sınıfları kapsayacak kadar geniş olması, İslâm'ın toplumsal bütünleşme, kaynaşma ve dayanışmaya büyük bir önem verdiğini gösterir. Her türlü infak, malı ve malın bereketini artırır. Yoksul zümrelerin eline geçen para, her şeyden önce insan onurunu geliştirir, iş gücü kalitesini artırır. Bunun yanında artan satın alma gücü sayesinde yükselen umumi talep hacmi, ekonomik hayata dinamizm getirir. İnfak sayesinde zenginle fakir arasında güven, saygı ve sevgi oluşur. İslâm kardeşliği de böylece gerçekleşir.

Rasulullah'ın benzetmesiyle müslümanlar bir vücut, bir bünye gibidir. Vücudun bir âzâsı sızlayınca bu ağrıyı öbür organların duymaması, bu derdi paylaşmaması mümkün mü? Hayır, çünkü böyle bir durum, vücudun fitrî -doğal- yapısına terstir. Toplumda fakirlerin haklarına riâyet edilmemesi, vücuttaki bir uzvun kanaması gibidir; vaktinde tedbir alınmazsa kan kaybı bu vücudun hastalanmasına, belki ölmesine yol açarsa, aynı şekilde fakirlerin haklarına tecavüz, sosyal bir kanamadır ve vaktinde tedbirler alınmazsa canlı organizma olan sosyal bünyenin sağlığını yitirmesine yol açacaktır. Bu durum, toplum üzerindeki ilahî yardımın, rahmet ve bereketin çekilmesi demektir. Bugün toplumumuzda görülen ekonomik problemlerin önemli bir kısmı bu hastalıkla ilgilidir.

Mü'min, Allah yolunda dağıtmanın bir görev ve sorumluluk meselesi olduğunun bilincindedir. Her çeşit malı ve nimetleri, asıl kaynağı olan Allah'a nisbet eder. *"Onlara rızık olarak verdiklerimizden..."* ifadesi mü'minin özel mülk ve gerçek mâlik anlayışını düzenler. Böylece infak eylemi, dağıttığı şeylerin kendi özel malı olmadığını, kendi özel mülkiyetinden tasarrufta bulunmadığını hatırlatarak onun bağış bencilliğini kırar. Mü'minlerin tüm yaptıkları, Allah'ın verdiği rızıktan infak etmektir.

Bir postacıdır, bir veznedardır, bir emanetçidir mü'min. Bu telkin, asıl verenin, asıl sahip olanın Allah olduğunu hatırlatır. Böylece mü'min, Allah'ın kendisine verdiği rızıklardan sorumlu olduğunu anlar. Mü'min, malını istediği biçimde, dilediği şekilde özgürce harcayamaz. Sadece malını değil; rızık kelimesinin, mülk kelimesinin kuşattığı tüm maddî ve manevî nimetler konusunda aynı bilinç ve davranış söz konusudur. İnfak, insanın sahip olduğu her enerjiyi, her gücü kapsamına almaktadır.

İlme sahip olanlar, ilme muhtaç olan insanlardan ilimlerini saklamamak ve ona ihtiyacı olanlara bu ilmi dağıtmak zorundadırlar. Makam, şöhret, çalışma, tecrübe ve diğer konulardaki imkânlar da böyledir. Bu tür imkânları olanlar, onları sırf kendileri için saklamamak, aksine buna ihtiyacı olan insanlara dağıtmak mecburiyetindedirler. Bu sorumluluk, arta kalan bir şeyi verme niteliğinde ve nafile bir ibadet değil; bir görevi yerine getirme sorumluluğu, bir farzı eda etme bilincidir.

Mü'minler; Karun gibi toplayıcı değil; Harun gibi dağıtıcıdırlar. Dağıtmak için kazanırlar. Verirken tükeneneğinden korkmazlar. Çünkü veren Allah'tır; "ver" diyen de Allah'tır. *"Siz Allah için bir şey verdiğinizde Allah onun daha iyisini verir. O, rızık verenlerin en hayırlısıdır."* (34/Sebe', 39). Mü'min, İblis gibi fakirlikten korkutup cimriliği emretmez (2/Bakara, 268); İdris gibi cömertliği emreder.

Ne kadar verelim sorusuna Bakara 219. âyette ihtiyaç fazlasının verilmesi gerektiği; nereye verelim sorusuna 215. âyette anne-babaya, yakınlarla, yetimlere, fakirlere, yolda kalmışlara diye cevap verirken bunların müslüman veya kâfir oldukları bildirilmemiştir. Hatta, Bakara 26. âyeti kâfirlere hidâyet vermek sana düşmez; sana infak etmek düşer anlamındadır.

Allah yolunda infakda oran yoktur. Zekâtta sınır vardır ama sadakada sınır yoktur. Sadaka infakının sınırını İsra suresinin 29. âyeti göstermiş ve eli boş kalacak şekilde saçıp savurmayı da yasaklamıştır.

'Sizden birine ölüm gelip 'Ya Rabbi keşke yakın bir zamana kadar ecelimi geciktirsen de sadaka versem' demeden önce size verdiğimiz rızıkdan veriniz.' (63/Münâfikun, 10). İlminizin sadakasını verin. Makam ve mal varlığınızın sadakasını verin. Allah yolunda yapılan infakın verildiği zamanlar da önemlidir. Müslümanların dar ve zor durumlarında yardım edenle, bol günlerinde yardım eden bir değildir. Rabbimiz Mekke fethinden önce infak eden ve harb edenlere Mekke fethinden sonra infak ve harb edenlerin denk olmadığını haber veriyor. (57/Hadîd, 10)

Mü'min, canını yaratanın Allah olduğunu, malını verenin Allah olduğunu bilir ve O'nun yolunda mal ve canıyla cihad eder. Bakara suresi 3. âyetindeki *"onlara*

verdiğimiz rızıktan infak ederler" âyetini okuyunca, biz verdiğimizizi kendi malımızdan değil; Allah'ın bize emaneten verdiğinden infak ettiğimizi anlıyoruz. Dügün evinde yemek kazanının başındaki aşçı yemek dağıtırken kimseyi minnet altına alamadığı gibi, kimsenin başına kakamadığı gibi, "ben malımdan dağıtıyorum" diyerek övünemediği gibi infakda bulunan kişi de haddini bilir. (4)

Kur'an'dan faydalanabilmenin şartlarından biri, kişinin, Allah'ın ve insanların hakkını vermek üzere Kitap'taki talimatlara uygun olarak parasını başkalarıyla paylaşmaya hazır olmasıdır. Bu çok önemli bir şarttır. Çünkü bir cimrinin veya parayı her şeyden çok seven bir servet düşkününün, İslâm uğrunda malî fedakârlıklar yapması beklenemez. (5)

Cimrilik, yahudilerin ve yahudileşenlerin, kapitalistlerin özelliğidir. Cimri, paranın egemenliğine boyun eğdiğinden paranın mahkûmudur. O yüzden cimri, devamlı psikolojik bunalım içindedir, doyumsuzdur, sevgisizdir. Fedakârlığın, vermenin tadına varmanın ne kadar güzel olduğunu, âhiret ödülü yanında, dünyada da insanı mutlu ettiğini bilemez cimri. Cimriliğin sebebi, aşırı para, mal hırsı ve gelecekte yoksul kalma korkusudur.

Cimrilik yüzünden durmadan para biriktiren ve tükenir endişesiyle hastalıklarında bile harcamayıp, dünyayı bile kendilerine zehir eden para mahkûmları vardır. Halbuki para, mal Allah'ın nimetidir ve bu nimet yerli yerince harcanırsa Allah onu artırır. Cimriler, insanlar arasında da, Allah katında da sevimsiz ve aşağılık kişiler olarak görülür. *"Onlar ki hem kıskanır, cimrilik ederler, hem de herkese cimrilik tavsiye ederler ve Allah'ın kendilerine fazlından verdiği şeyleri saklarlar. Biz de böyle nimetleri gizleyen nankörlere hor ve rüsvay edici bir azab hazırladık."* (4/Nisâ, 37)

Rasûl-i Ekrem (s.a.s.) de şöyle buyurmaktadır: *"Cimrilikten sakınınız. Çünkü cimrilik, sizden önceki milletleri helâk etmiştir."* *"Her sabah gökten iki melek iner. Birisi: İlâhi, infak edene karşılığını ver; diğeri: Allah'ım! Cimrilik edene de telef ver (malını yok et), diye dua ederler."* (Riyâzü's-Sâlihîn, 1/ 253) *"Cimri kişi, Allah'a uzak, cennete uzak, insanlara uzak ve cehennem ateşine yakındır."* (Tirmizî, Birr 40)

Paralarından ve mallarından en az yararlanan cimrinin kendisidir. Cimriler, kendilerinin ölmelerini isteyenler için servet biriktiren insanlardır. Cimri, yeryüzünde kendi yararlanamayacağı serveti biriktirirken; infak sahibi cömert gökyüzünde kendisi ebedî yararlanacağı serveti biriktirir. İnfak eden mü'min, istikbalini düşünen kimsedir; yarın gideceği yere yatırım yapmakta, içinde ebedî yaşayacağı köşkünü hazırlamaktadır.

İnsan, malına cimrilik ettiği nisbette şerefinden kaybeder. Kötü kimseler olsalar bile, cömertler için herkesin kalbinde bir sevgi vardır. İyi olsalar bile, cimrilere karşı herkesin kalbinde yalnız nefret vardır. Mallarını kendileri için bile harcamaktan çekinen cimriler, Allah Teâlâ'nın kendilerine verdiği nimeti harcamamakla sadece kendilerini değil, eş ve çocuklarını da sıkıntıya sokarlar. Çevrelerindeki diğer insanlara fenalık yapmış olurlar.

Çünkü, Allah'ın verdiği bu nimetlerde nafaka veya sadaka olarak diğer insanların da hakkı vardır. Bu hakkın sahiplerine verilmemesi zulümden başka bir şey değildir. Servet, Cenab-ı Hakk'ın ihsanıdır. Allah, serveti dilediğine verir, dilediğinden alır. Mal ve mülkün gerçek sahibi O'dur. Cimriler, bu şura eremeyen insanlardır. *"Allah'ın verdiklerinden cimrilik edenler, sakın bunun kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar; bilakis bu onların kötülüğüdür. Cimrilik yaptıkları şey, kıyamet günü boyunlarına dolanacaktır. Göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. Allah işlediklerinizden haberdardır."* (3/Âl-i İmran, 180)

İnfak, mutluluğun merdivenidir. Alan kimse, nimetlerden geçici ve sınırlı bir şekilde yararlanırken; veren mü'minin hazzı kısa sürede sona ermez. Mü'min kalp, mal ile değil; iman ile mutmain olur. Allah yolunda infak etmekle fakir düşeceğinden korkmaz. Kendi hiçbir şey değilken Allah onu meydana getirmiş, vücut, göz, kalp, lisan ve sayısız nimetler bağışlamış ve mal sahibi yapmıştır. Bunlar Allah'a aittir. Öyle ise Allah'a güvenen birisi Allah yolunda ve Allah rızası için malını infak etmekten çekinmez.

Kalpler, cömertlikle, infak sayesinde temizlenir. (Bkz. 92/Leyl, 17-20). Çünkü, küfür ve nifaktan sonra kalbi karartan sebeplerden biri de aşırı mal sevgisi ve servete bağlılık arzusudur. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de; *"Serveti de düşünce seviyorsunuz."* (89/Fecr, 20) buyrulur. İşte bu sevgi ile insan, "ben bu malı infak edersem bana bir şey kalmaz" korkusuna düşer ve hemen şeytan harekete geçer: *"Şeytan sizi fakirlikle korkutur, size cimriliği emreder."* (2/Bakara, 268). Oysa Allah'ın bildirdiğine göre: *"mal ve servet insan için bir imtihandır."* (Bkz. 39/Zümer, 49-52) Bu imtihandan başarılı çıkmanın yolu da cömertlik ve infaktır (bkz. 64/Teğâbün, 15-17).

İnsanların cömertlikten ve infaktan kaçmasının sebepleri başında: "benim olan varlığı başkalarına niçin vereyim?" duygusu ile, "başkalarına veririm, benim varlığım azalır ve zaruret zamanında zahmete düşerim" düşüncesi gelir. İslâm dini ise bu duygu ve düşüncüyü kökünden kaldırmıştır. İslâm'a göre mal ve servet herhangi bir şahsın tekeli altında değildir. Mal ve servet yalnız Allah Teala'nındır. Her şeyin gerçek mâliki Allah'tır (3/Âl-i İmran179; 57/Hadîd, 10).

Kur'an-ı Kerim'de bu durum yirmiye aşkın âyette vurgulanmaktadır. Mülk Allah'ın olduğuna göre, tabîî olarak sahibinin yolunda sarfedilmesi, mü'min için en makul bir olay olarak değerlendirilir. Mü'mindeki infak ve cömertlik duygusu da bu düşünceden kaynaklanır.

Hesap gününü düşünen her mü'min, malın bir imtihan sebebi olduğunu bilir ve mâlî ibadetlerini eda etme hususunda titiz davranır. Tüketim hırsının alabildiğine kamçılanması ve hesap günü şuurunun yok edilmesi, başlı başına bir fâciadır. *"Kâfirler/inkâr edenler (dünyada) zevklenirler, hayvanların yediği gibi yerler. Onların yeri ateştir."* (47/Muhammed, 12). Rasul-i Ekrem de: *"Mü'min, bir midesi ile yer; kâfir ise yedi mide ile yer."* (Sünen-i İbn Mâce, hadis no: 3256) buyurmuştur.

Buradaki yedi rakamının mübalağa için olduğu ve mü'minlere darb-ı mesel olarak zikredildiği âlimlerce belirtilmiştir.

Mü'min, dünyaya karşı zâhiddir. Kâfir ise hırsla doludur. Dolayısıyla mü'min, yemeği, hayatını devam ettirebilmek ve ibadetlerini eda edebilmek için yemektedir. Kâfirler ise; hırs, şehvet ve lezzet duygularını tatmin edebilmek için yemektedirler. Elbette yemek ihtiyacı insandan insana değişebileceği gibi, insanın çalıştığı işin zorluğuna veya kolaylığına göre de değişebilir.

Kur'an-ı Kerim'de: *"Onların mallarında isteyen ve (iffetinden dolayı dilenemeyen) yoksulun da bir hakkı vardır."* (51/Zâriyât, 19) hükmü beyan buyurulmuştur. Mü'minlerin mallarıyla, dilleriyle ve canlarıyla cihad etmeleri, kat'i nasslarla emredilmiştir. İşte cihadın ilk ve vazgeçilmez çeşidi olan malla cihada infak adı verilir. İnfak amelinin eda edilmesi için ilk rükûn, imandır. *"Kıyamet gününde cehennem ehlinde olan kimseye denilir ki: 'Dünya dolusu malın olsaydı (şu azaptan kurtulmak için) o malını fidiye olarak verir miydin?' O kimse, azabın şiddetini gördüğü için: 'Evet!.. Muhakkak verirdim' der. Allahu Teala şöyle buyurur: 'Ben (dünyada) senden, bundan daha kolay bir şey istemiştin. Henüz ruhlar âleminde iken, bana hiçbir şeyi şirk koşturmadan hakkında senden misak almıştım. Sen ise sözünden döndün. Bana ortak koşturmadan başka bir şey kabul etmedin."* (Buhârî, Rikak 49; Ahmed bin Hanbel, III/218)

İnfak amelinin edası için ikinci rükûn, ihlastır. Nitekim, Kur'an-ı Kerim'de mü'minlerin infak hususundaki tavırları izah buyurulmuştur: *"Yemeğe olan sevgilerine rağmen; yoksulu, yetimi ve esiri doyururlardı. 'Biz size ancak Allah'ın rızası için yediriyoruz. Sizden ne bir karşılık, ne de bir teşekkür istemeyiz. Çünkü biz Rabbimizden, o suratların ekşiyeceği çetin günden korkarız' derlerdi. İşte bundan dolayı Allah, o günün şerrinden onları korumuş, (yüzlerine) bir güzellik, (kalplerine) sevinç vermiştir."* (76/İnsan, 8-11).

İhlâsdaki seviyelerinden dolayı, sahabe-i kiram, infak amelini eda için, genellikle gece karanlığından faydalanmıştır. Buna imkân bulamazlarsa, fakir kimse uyurken, infak edecekleri malı yanına bırakıp oradan hızla uzaklaşmışlardır. Rasül-i Ekrem'in: *"Sağ elin verdiğinden, sol elin haberi olmasın."* (S. Müslim, I/715; Tirmizî, Tefsiru'l Kur'an 96) tavsiyesi, farz olan zekâtın dışında bütün infak için geçerlidir.

İnsanın fitrî hallerinden birisi de, iyilik gördüğü kimseyi sevmek, kötülük gördüğü kimseden de uzaklaşmaktır. Bu, esasen her canlıda bulunan bir özelliktir. Fakat bazen öyle iyilik edenler olur ki, yaptığı iyiliği başa kakarak, insanı "keşke bu iyiliği yapmasaydı" dedirtecek noktaya götürür. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de: *"Mallarını (Allah yolunda) harcayıp da, sonra o harcadıklarının arkasından başa kaktıran ve eziyet etmeyenler (yok mu?) Onların Rableri katında mükâfatları vardır. Onlara hiçbir korku yoktur, onlar mahzun da olacak değillerdir."* (2/Bakara, 262) buyurulmuştur.

Yapmış olduğu iyiliği her fırsatta gündeme getiren ve karşısındaki insanın hislerini rencide eden kimse "infakını iptal etmiş" hükmündedir. Zira iyiliği başa kaktıran ve diliyle eza vermeyenler için korku kaldırılmıştır. Diğerlerine gelince, Allah Teaala: *"İyi (ve güzel) bir söz veya bir ayıbı örtme; ardından eziyet gelen (başına kakılan) bir sadakadan hayırlıdır. Allah (kullarının infaklarından) müstağnidir, halimdir."* (2/Bakara, 263) hükmünü beyan buyurmuştur.

Bilindiği gibi, güzel bir söz veya bir ayıbı örtmek için, mutlaka zengin olmak gerekmez. Her mü'min (zengin veya fakir) bu ameli eda edebilir. Bu âyette, belîğ bir üslupla, önce infakta bulunan, daha sonra (bu sebeple) eziyet eden mükellefin, amelinin (sevap açısından) iptal edildiği haber verilmiştir. Dolayısıyla infak amelinin değişmeyen iki rüknü vardır. Birincisi, iman; ikincisi ihlastır.

Kimlere infak edilmesi gerektiğini Kur'an açıklar: *"Onlar hangi şeyi (ve kimlere) infak edeceklerini sana sorarlar. De ki; 'maldan vereceğiniz nafaka, öncelikle annenin, babanın, akrabanın, yetimlerin, yoksulların ve ibn-i sebil'in (yolcunun, misâfirin) hakkıdır. Her ne işlerseniz, şüphesiz ki Allah onu çok iyi bilendir."* (2/Bakara, 215). Âyetteki sıralamaya ve önceliklere dikkat edilmesinin önemini de tekrar hatırlatalım.

Peyğamberimiz de infak hususunda tercih önceliklerini şöyle bildirir: *"Evvelâ kendinden başla (kendi ihtiyacını karşıla)! Şâyet bir şey artarsa ailene, ailenden de bir şey artarsa akrabana ver. Akrabana verdikten sonra bir şey artarsa şöyle ve şöyle yap buyurdu. Ve önünde, sağında, solundaki muhtaçlara ver diye işaret etti."* (Müslim, Hadis no: 41 -997-)

Kur'an-ı Kerim'de: (Sadakalar, infaklar) Allah yolunda kendisilerini vakfetmiş fakirler içindir ki, onlar yeryüzünde dolaşmaya muktedir olamazlar. (Hallerini) Bilmeyenler, iffet ve istighnalarından (hallerini gizlemelerinden) dolayı onları zenginlerden sanır. Sen (ey Peygamber) o gibileri simalarından tanırsın. Onlar insanlardan yüz­süz­lük edip de bir şey istemezler. Siz ne mal harcarsanız, şüphesiz Allah onu hakkıyla bilendir." (2/Bakara, 273) buyurulmuştur.

Rasül-i Ekrem, gerçek fakiri şu şekilde tarif etmiştir: *"Asıl fakir, ortalıkta dolaşıp dilenen, kendisine bir-iki hurma veya lokma, ya da ekmek parçası verilen kimse değildir. Kendisine yetecek kadar rızık bulamayan, hali bilinmediği için sadaka da verilmeyen, kimseden de bir şey talep etmeyendir."* (Müslim, I/719; Ahmed bin Hanbel, I/384; Muvattâ, II/924)

İslâm toplumu, "iyilik ve takva hususunda yarışma"yı esas alan fertlerin bir araya gelmesiyle hayatiyet kazanır. İman eden, salih amel işleyen, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye eden insanlar hüsrandan kurtulabilirler. İnfak amelinde, riâyet edilmesi gereken en önemli prensip şudur: Mükellef, en sevdiği şeyi infak edecektir. Bu husus, kat'i nasslarla sabittir: *"Siz sevdiğiniz şeylerden infak edinceye, (Allah yolunda) harcamaya kadar asla birr'e, iyiliğe ermiş olamazsınız. Her ne infak ederseniz şüphesiz Allah onu bilendir."* (3/Âl-i İmran, 92)

Bu âyet-i kerime inzal olunca, sahabe-i kiram infak hususunda birbirleriyle yarışmışlardır. Ensardan Hz. Talha (r.a.) Mescid-i Nebi'nin karşısında bulunan ve Beyraha denen çok kıymetli bahçesini infak etmiştir (Müslim, K. Zekât 42). Hz. Ömer, malının en iyisi olan Hayber hurmalığını vakfeder. Hz. Câbir (r.a.): "Ben hicret edenlerden veya ensardan mal sahibi olup da infakta bulunmayan hiç kimseyi hatırlamıyorum" diyerek, sahabenin bu husustaki tavrını izah etmiştir.

Rasül-i Ekrem'in: *"Veren el, alan elden daha hayırlıdır."* (Müslim, Zekât 32; hadis no: 94 –1033-) buyurduğu bilinmektedir. Dolayısıyla mü'minler, en sevdikleri mallardan, ihlasla infakta bulunmalıdırlar. İslâmî mücadelenin hedefine varabilmesi için iyilik ve takva hususunda birbirleriyle yarışan, muttakî mü'minlere ihtiyaç vardır. Bu husus asla unutulmamalıdır. (6)

Kur'an'ın koyduğu ilkelerin başında yer alan infak konusu oldukça önemli bir konudur. Bir insanı tanımak istiyorsanız, o insanın hayatında infakın yerini araştırınız. Araştırınız, çünkü çok önemli bir ipucu yakalamış olursunuz. O, insanın kalitesini anlamada yardımcı olur.

Evet! Allah için vermek, infak etmek, çok büyük bir meziyettir. İnfak, sahibini yüceltir, Allah katında sevimli kılar. Allah Rasulü, bir çok hadislerinde vermeyen, infak ruhu gelişmeyen ve Allah için vermeyi bir vicdan zevki haline getirmeyenleri uyarmış, ikaz etmiştir. Hatta cimri olan bir âlime, cömert olan fakat İslâm adına fazla bir şey bilmeyen insanları tercih etmiştir.

Rabbimiz Kur'an'da sıkça arınan ve sakınanlardan bahseder ve onlara özel iltifatlarda bulunur. Ayrıca arınmanın yolunu da gösterir. Bu konuda Rabbimiz infak ederek arınacağımız konusunda telkinde bulunur. *"O (mü'min) ki, malını (Allah için) vererek arınır, yücelir."* (92/Leyl, 18) Demek ki arınmanın yolu infak etmekten geçer. İnfak edersek kalben ve ruhen arınırız. İnfak ederek manen yüceliriz. Gerçek iyiliğe kavuşuruz. Olgun bir kişilik, emin bir şahsiyet oluştururuz. Mallarımızdan O'nun için infakta bulunursak arınırız.

Peki, arınanlara Allah'ın yardımı nedir sorusuna başka bir âyet cevap vermektedir: *"Eğer siz arınır ve sakınırsanız, Allah sizlere iyilikle kötülüğü birbirinden ayıracak ince bir anlayış verir."* (8/Enfâl, 29). Âhiretteki büyük nimetinden başka bu dünyada gaybî yardımları ile destekleme taahhüdünde bulunmuştur. Basiretimizi açmayı, gerçekleri görecek gözü ihsan edecek doğru yol üzere bulunmamızda yardımcı olacaktır. İnfak edenler, Allah ile aralarında özel bir bağ oluşturacaklardır.

Yalnız Allah için vermek, yalnız O'nun rızasını gözeterek vermek, insanı Allah'a yaklaştıracak, Allah için olma ve Allah için yapma, amel işleme alışkanlığı kazandıracaktır. Zira Allah için infak edince insanların duyarak reklamını yapmalarına engel olacak, Rabbim bilsin yeter diyecektir. Bu anlayış, onu ihsan makamına erdirecek, ruhî bir olgunluk kazandıracaktır. *"Her ne infak ederseniz şüphesiz Allah onu hakkıyla bilendir."* (3/Âl-i İmran, 92). Yani, yaptıklarınızı, yardımlarınızı insanlara duyurmaya, afişe etmeye kalkışmayın. İnfak edeceğiniz şeyleri değersiz şeylerden seçmeyin. Çünkü Allah hakkıyla bilendir. Ne verdiğinizi ve niçin verdiğinizi bilir.

Elde avuçta olanı paylaşmak, iman kardeşliğini ve imanda kemali gösteren bir yüceliktir. Tıpkı Medine'li ensar'ın, Mekke'li muhacirler ile paylaştığı gibi. İşte gerçek infak böyle olur. Asr-ı saadetteki infak ile ilgili somut olaylarla kendi durumumuzu karşılaştırmalıyız. Belki yaptıklarımızın, infak adına yaptığımız teberruların basitliğini, gerçek infak olmadığını o zaman daha iyi anlamış oluruz. Belki de verdiğimiz küçük bağışların, vicdanımızın baskısından kurtulmanın aracı ve kendimizi tatmin yöntemi olduğunu göreceğiz.

Bilindiği gibi Hz. Ebubekir (r.a.) iman etmeden önce Mekke'nin en zenginlerindendi. İslâm ile tanışıp, gerçek imanın haz ve lezzetini alınca, imanın bir

gereği olarak olabildiğine yardımsever bir kişilik olarak görüldü. Nerede yardıma muhtaç biri varsa yanı başında yardımına koşan biri de vardı: Hz. Ebubekir! Hz. Bilal'ler her türlü zulüm ve işkence altında inlemeye, mahkûm edilmeye dursun, onları hürriyetine kavuşturmak için dünyalık adına sahip olduğu tüm varlığını seferber eden biri vardır:

Hz. Ebubekir! Hicret etmek zorunda kalmıştır, ancak yarı yolda karşısına çıkan Mekke'li müşrik İbni Duğine; "ne olur gitme, ne kadar hayırsever olduğunu herkes biliyor, bu insanların sana ihtiyacı var. Senin yardımına, fedakârlı-ğına ihtiyacımız var." diyerek himayesinde Mekke'ye geri getirdiği insan da yine Hz. Ebubekir (r.a.)'den başkası değildir.

Aslında Peygamber'e gönül veren tüm ashabda bu ruhu görmek mümkündür. Ancak Hz. Ebubekir'de bu şuur daha bir belirgin idi. Bunun için misalimizi ondan verelim: Tebük seferine çıkılmak üzeredir. İslâm savaşçılarına silah ve mühimmat gereklidir. Bunun için sevgili Peygamber, müslümanlardan infak etmelerini istemiştir. Hz. Ömer uzun zamandan beri Hz. Ebubekir'in infak anlayışına gıpta etmektedir. İşte fırsat doğmuş, ondan daha fazla infak etmenin sırası gelmiştir. Herkes gücü yettiğince infak eder ve geçer.

Sıra Hz. Ömer'e geldiğinde: "Ya Rasulallah! İşte malım, tam yarısını Allah için infak ediyorum." diyerek gönüllerde taht kurmuştur. Ancak sıra Hz. Ebubekir'e gelmiştir. Büyük bir özveri ve fedakârlık ile: "Ya Rasulallah! İşte malım, tamamını infak ediyorum." dediğinde, Efendimiz (s.a.s.) itiraz etmişti: "Ya Ebubekir, ehline, çoluk-çocuğuna bir şey bırakmadın mı?" Hz. Ebubekir: "Allah ve Rasulü'nü bıraktım, yetmez mi ya Rasulallah, kâfi gelmez mi ya Rasulallah?" diyordu. Malının tamamını infak etmek her babayiğidin kârı değildi. İşte gerçek infak bu ve benzerler idi. Şimdi kendi yaptıklarımızın ne kadar komik kaldığını, aylık gelirimizin yüzde kaçına tekabül ettiğini görerek, kendimize çekidüzen vermemiz gerekmektedir. (7)

İslâm hukukunda infakın kapsamı geniştir. Aile reisinin bakmakla yükümlü olduğu kimselere harcama yapmasını kapsamına aldığı gibi; diğer yoksul ve muhtaçlara yapılan zekat; sadaka ve benzeri yardımları da anlamı içine alır. Zekât gibi miktarı belli yardımlaşma hükümleri gelmeden önce, ashab-ı kiram, yoksullar için ne kadar harcaacaklarını bilmiyorlardı.

"Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcaıncaya kadar birre (Cennete ve iyiliğin en güzeline) eremezsiniz." (3/Âl-i İmran, 92)

"Sarfettiğiniz her hangi bir şeyin yerine O daha iyisini koyar." (34/Sebe', 39)

- 1- Elmalılı, Hak Dini Kur'an Dili, 1/180-181
- 2- Haluk Nurbaki, Bakara Sûresi Yorumu, s. 41-45
- 3- Seyyid Kutub, Fi Zılâli'l Kur'an, c. 1, s. 80-81
- 4- Mahmut Toptaş, Şifa Tefsiri, c. 1, s. 85-86
- 5- Mevdûdi, Tefhimül Kur'an, c. 1, s. 49
- 6- Yusuf Kerimoğlu, Kelimeler Kavramlar, İkinci Kitap, s. 78-82
- 7- Hüseyin Caneri, Ahlak Bilinci, s. 86-90

İnfakla İlgili Âyet-i Kerime'ler

İnfak; Allah Yolunda Harcamak: Bakara, 3, 195, 245, 254, 261, 270, 272, 274; Enfal, 3; Ra'd, 22; İbrahim, 31; Hacc, 35; Kasas, 77; Secde, 16; Fatır, 29-30; Hadid, 7; Münafikun, 10-11; Teğabün, 16-17.
Mala Olan Sevgiye Rağmen Allah Sevgisiyle Harcamak: Bakara, 177; İnsan, 8.
Harcamada Ölçü: Furkan, 67; Muhammed, 36-38.
Allah İçin Harcamak ve Harcayanların Hali: Bakara, 264-266, 272; Kasas, 77; Münafikun, 10-11; Leyl, 17-21
Harcamayı Malın İyisinden ve Sevilen Şeylerden Yapmak: Bakara, 267; Al-i İmran, 92.
Harcama Yapılacak Mal: Bakara, 3, 219; Şura, 38.
Kendilerine Verilecek Kimseler: Bakara, 215, 273; Nur, 22.
Harcadıklarını Başa Kakanlar: Bakara, 262-264, 266, Müzzemmil, 20.
Gösteriş Olsun Diye Harcamak: Bakara, 264, 266, 270, 272; Nisa, 38-39.
İnfaktan Kaçılmaz: Bakara, 268; Hadid, 10.
İnfaktan Kaçanlar: Mearic, 18-21.
İnfak Edenler Takva Sahibi Mü'minlerdir: Al-i İmran, 16-17, 134.
İnfak Edenlerin Mükafatı: Bakara, 272; Hadid, 7, 11; Teğabün, 17; Mearic, 24-25, 35; Leyl, 5-7, 18.
Kafirler ve Müşrikler İnfak Etmezler: Yasin, 47; Kalem, 17-40; Hakka, 34; Müddessir, 43-44; Maun, 1, 3.
Kafirler Mallarını Allah Yolundan Çevirmek İçin Harcarlar: Enfal, 36; Beled, 5-12.
Fakirlere Yedirip İçirmek: Hacc, 28, 36; İnsan, 8-12, Fecr, 18.
Yetimlere Yedirip İçirmek: İnsan, 8-12.
Esirlere Yedirip İçirmek: İnsan, 8-12.
Kafirler, Fakirlere Yedirip İçirmezler: Yasin, 47; Hakka, 34; Müddessir, 43-44; Maun, 1-3.
Cömert Olmak: İsra, 29.
Allah, Cömertlere Bolluk Verir: Bakara, 268.
Fakirlere İyilik Etmek: Bakara, 83; Nisa, 36.
Fakirlere Vermek: Bakara, 177, 215, 273; İsra, 26; Nur, 22; Rum, 38; Mearic, 24-25.
Sail'i (İsteyeni, dilenci) Azarlamaktan Sakınmak: Duha, 10.
Kafirler, Fakirleri Küçük Görürler: En'am, 52-53; A'raf, 49; Hud, 27; Kehf, 28; Şuara, 106-114.
Kafirler ve Müşrikler, Fakirlere Vermezler: Yasin, 47, Kalem, 17-40; Hakka, 34; Müddessir, 43-44; Maun, 1-3

İnfakla İlgili Hadis-i Şerif Kaynakları

(Kütüb-i Sitte Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, İbrahim Canan, Akçağ Y.
–İlk rakam cilt; ikinci rakam sayfa numarasıdır.-)
İnfak etmek için çok zengin olmak gerekmez: 3, 285
İnfak ve tasadduka teşvik: 10, 30-42
Kişi malını infak ederken başta yakınlarından başlamalı: 14, 47-48
Tasadduk ve infaka teşvik: 10, 30-42

Sadaka hakkında umumi açıklama: 10, 16-17
Veren el, alan elden üstündür: 14, 48
Sadaka, 2, 542
Sadaka ve nafakanın fazileti: 10, 18-29; 14, 255-256; 15, 174, 419
Allah indinde makbul olan sadakayı sağ eliyle alır: 10, 18-19
Allah, sadaka ve zekat hususunda hiç kimseye hüküm verme yetkisi tanımamıştır: 7, 406
Allah'ın kabul ettiği sadaka, hangi maldan yapılır? 10, 18
Sadaka malı artırır: 17, 574
Makbul olan sadaka Allah indinde artar ve büyür: 10, 19-20
Sadaka azabı defeder: 9, 348; 15, 185
Sadaka ve belanın yarışı: 10, 32
Sadakanın def ettiği en önemli iki şey: 10, 25
Sadaka verirken ihlas nasıl olur? 10, 40-41
Sadaka, ölüm sırasında değil; hayat boyu verilmeli: 17, 340
Cenab- Hak, gizli sadaka vereni nasıl teşbih ediyor? 10, 32-33
Sadakayı men etmenin cezası: 15, 160-161
Sadakayı gizli vermek: 10, 33
Sadakanın zamanı var mıdır? 10, 34
Sadakanın ahkamı: 10, 43-54
Sadaka-i cariyeye: 16, 277, 547
Sadaka kimin hakkıdır: 14, 51-52
Allah yolunda savaşılan kimsenin zengin bile olsa sadaka alıp alamayacağı: 7, 425
İhlasla, fakat sadaka ehline verilmeyen sadaka ne olur? 10, 40-41
Fasık kimselere sadaka verilir mi? 10, 42
Rasulullah ve Ehl-i Beyt'e sadaka haramdır: 15, 1102
Sadaka, şu beş kişi dışında zengine helal değildir: 7, 424
Sadaka verirken sıra-i rahm olanlara öncelik tanımak: 10, 60-61
Dilenciye sadaka verirken, dış görünüşün fonksiyonu ve sahabe: 10, 23
Kadın, kocasından izin almadan tasadduk edebilir mi? 10, 49-51; 2, 374
Sadaka verecek kimsenin maddi durumu nasıl olmalıdır? 10, 27
Yapılan sadakadan dönmek: 10, 52-53
En hayırlı sadaka: 10, 17
Sadaka, geçmiş ve gelecek günahların affına vesile olabilir mi? 12, 463-464
Sadakanın en faziletlisi: 17, 472
Sadakanın en üstünü: 16, 548
Hangi sadaka daha üstündür: 16, 258-2259
Haram olan sadakının şümülü: 7, 415
Sadaka, hayır olan her şeye caridir: 3, 167
Hayırlı amelin dinen sadaka sayılabilmesinin şartı: 10, 16
Aile efradının nafakası için harcanan şeyler sadakadır: 16, 261
Aile için hangi harcama sadaka hükmüne geçer: 10, 28
Bir müslümana elbise giydirmenin sevabı: 10, 23
Kamil manada sadaka ne zaman verilir? 10, 43
Rasulullah'a göre en efdal sadaka: 10, 54
Rasulullah'ın en hoşuna giden sadaka hangisidir? 10, 35
Tasadduk edilen malın kıymeti Allah katında neye göredir? 10, 21-22
Sadakanın miktarı: 16, 259
Malın ne kadarı tasadduk edilir: 17, 340
Malının tamamını tasadduk caiz midir? 10, 43-44
Muhtaç duruma düşecek şekilde tasaddukta bulunmak ve Peygamberimiz'in tutumu: 10, 46-47
Sadakının iyi maldan verilmesi: 3, 343-344
Sadakayı haram kılan miktar ne kadardır? 14, 60
Elinden geldiği kadar sadaka verilmesi: 3, 546-547
Zekat, malın hakkıdır: 7, 343
Zekatın önemi ve zekata teşvik: 7, 321-323
Zekat, İslâm'ın köprüsüdür: 7, 322

Namazla zekatın bir bütün olması: 7, 340
Zekatı vermede acele etmek: 7, 384
Zekatı vermek kaydıyla para ve mal biriktirmek: 7, 336-337
Zekatı verilen zinet eşyası kenz değildir: 7, 364
Zekatın farziyeti, terkedenin günahı: 7, 327; 17, 540
Zekatı vermeyenlerle savaşılr: 7, 345
Zekatını vermeyenden cezal olarak ve zorla zekat alınır: 7, 338
Zekatını vermeyenin kıyamet günündeki hali: 7, 332
Zinetlerin zekatını vermeyenlerin âhiretteki durumu: 7, 363-364
Zekat kimlere haram; kimlere helal? 7, 414-415, 421, 426
Zekat kimlere verilir? 7, 325
Fasık kimselere sadaka ve zekat verilir mi? 10, 42
Müellefe-i kulub'a zekat verilir mi, verilmez mi? 7, 427

Konuyla İlgili Geniş Bilgi Alınabilecek Kaynaklar

- 1- Fi Zılalil Kur'an, Seyyid Kutub, Hikmet Y. s. 80-81
- 2- Hak Dini Kur'an Dili, Elmalılı Hamdi Yazır, Azim Y. c. 1, s. 179-182
- 3- Tefsir-i Kebir (Mefatihul Gayb), Fahreddin Razi, c. 1, s. 461-465
- 4- Tefhimül Kur'an, Mevdudi, İnsan Y. s. 49
- 5- Kur'an-ı Kerim'in Şifa Tefsiri, Mahmut Topkaş, Cantaş Y. c. 1, s. 85-86
- 6- Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri, İbni Kesir, Çağrı Y. c. 2, s. 171-173
- 7- Min Vahyil Kur'an, Hüseyin Fadlullah, s. 45-47
- 8- Bakara Suresi Yorumu, Haluk Nurbaki, Damla Y. s. 40-61
- 9- Kur'an-ı Kerim'de Salah Meselesi, Ömer Dumlu, D. İ. B. Y. s. 41
- 10- İslâm Ansiklopedisi, Şamil Y. c.3, s. 155-156
- 11- İnfak (Allah Yolunda Harcama), Veysel Özcan, Mirfak Y.
- 12- Kur'an'da Mü'minlerin Özellikleri, Beşir İslâmoğlu, Pınar Y. s. 110-113; 133-141
- 13- Kelimeler Kavramlar, Yusuf Kerimoğlu, İnkılab Y. c. 2, s. 78-83
- 14- Kur'ani Terimler ve Kavramlar Sözlüğü, Mustansır Mir, İnkılab Y. s. 100-101; 168; 209
- 15- İslâmi Terimler Sözlüğü, Hasan Akay, İşaret Y. s. 221
- 16- Ahlak Bilinci, Hüseyin Caneri, Denge Y. s. 85-90
- 17- Arınma Yolu, Abdülhamid Bilali, Şafak Y. c. 2, s. 62-66
- 18- Anahatlarıyla İslâm Ahlakı, Mustafa Çağrı, Ensar Neşriyat, s. 280-282
- 19- Yeni İslâm İlmihali, Süleyman Ateş, Yeni Ufuklar Y. s. 648-650
- 20- İslâm Nizamı, Ali Rıza Demircan, Eymen Y. c. 1, s. 35-40; 163-167; 173-178; 190-210
- 21- Zekat: Kur'an' Temel Kavramları, 649-653
- 22- İslâm'da Zekat Müessesesi, Yunus Vehbi Yavuz, Feyiz Y. s. 30-10
- 23- İslâm Nizamı, Ali Rıza Demircan, Eymen Y. c. 1, s. 35-40; 163-167; 173-178; 190-210
- 24- İnfak (Allah Yolunda Harcama), Veysel Özcan, Mirfak Y.
- 25- İktisad Bilinci, Hekimoğlu İsmail, Denge Y. Fakirler ve Zenginler, Vehbi Karakaş, Timaş, Y.
- 26- Çalışma Hayatı ve İslâm, Yunus Vehbi Yavuz, Tuğra Neşriyat
- 27- İbadet ve Müessese Olarak Zekat, Ali Özek, İlmi Neşriyat
- 28- İslâm'da Zekat Müessesesi, Yunus Vehbi Yavuz, Feyiz Y. s. 30-100
- 29- Kur'ani Araştırmalar, Murtaza Mutahhari, Tuba Y. c. 2, s. 20-32
- 30- Zekat, Mehmed Zahid Kotku, Seha Neşriyat
- 31- Sosyal Güvenlik Açısından Zekat, Turan Yazgan, Türk Dünyası Araştırma Vakfı Y.

*Ve âhıru da'vânâ eni'l-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemin:
Dâvâmızın sonu âlemlerin Rabbi Allah'a hamdetmektir.*

*Sûbhanek Allahûmme ve bihamdike ve eşhedû en la ilahe
illa ente vahdeke la Şerike leke ve Estağfiruke ve etûbû ileyk.*

—*Derleme*— Ebu Abdilmûmin Tekin. bin Muharrem. el-Kayseri

—*E-Mail*— dayioglu@hotmail.com

—*E-Mail*— tekin_mihci@hotmail.com

— *BELGIQUE* — 2003 - 2013 —

<https://www.facebook.com/tekin.mihci>

<https://www.facebook.com/groups/islami.e.Kitap.indir/files/>

<https://www.facebook.com/groups/Tevhid.Selefi.Daveti/files/>

<https://www.facebook.com/groups/129830423826445/files/>

<http://tevhiddersleri.com/>

<http://ebumuaz.blogspot.com/>

<http://www.ehlieser.tr.gg/>

<http://www.islamhouse.com/>

<http://islamqa.info/tr>

<http://tevhidvesunnet.com/>

<http://www.davetulhaq.com/tr/index.php>

<http://www.tevhididavet.com/>

<http://www.tevhidyolcusu.com/>

<http://islamiekitap.blogspot.be/>

<http://ilimehli.blogspot.be/>

<http://www.sahihhadisler.net/>

